

naše vednost spremenil odločitev. Sedanja podoba obnovljenega zvonika je časovno nedefinirana. Pločevinasta streha zvonika je na novo pobarvana v opečno rdeči bravi.
Bogdan Badovinac

266

Naselje: Planina pri žagi*Občina:* Jesenice*Ime:* Planina pri žagi - Jezerca*Področje:* A*ANSL:* VI,13*Obdobje:* rim.*Vrsta dela:* 8

Leta 1939 je pokojni Janez Koselj iz Smokuča 26, na vozni planinski poti pod Planino pri žagi (tudi Spodnja smokuška planina, 908 m) oz. pod Jezerci v dolini Završnice pod Stolom, slučajno našel železno rimsko podkev, ki se je po njegovi smrti l. 1978 izgubila.

Janez Meterc

267

Naselje: Plave*Občina:* Nova Gorica*Ime:* Vojaško pokopališče 1.vojne*Področje:* Z*Vrsta dela:* 1

Lokacija italijanskega vojaškega pokopališča, ki je nastalo v času 1. svetovne vojne, je še razpoznavna.

Na pokopališču je bilo pokopanih približno 5000 padlih italijanskih vojakov. Ime je dobilo po generalu Prellu. Sredi pokopališča je bil glavni spomenik v obliki piramide z napisi, ki so pričali o herojskem boju tretje divizije pod poveljstvom generala Giovannija Prellija junija 1915. Spomenik je bil posvečen padlim vojakom na hribu Kuk. Prvotna podoba pokopališča nam je poznana in je razvidna iz naše fotodokumentacije, o pokopališču obstaja tudi literatura. Pokopališče je izgubilo svojo funkcijo, ko so Italijani obnavljali vojaška pokopališča, prekopal padle italijanske vojake in jih prenesli v skupne kostnice. Lokacija oziroma velikost pokopališča je še danes razpoznavna. Ohranjeni so vogalni betonski stebri, na delu pokopališča tik pod cesto je viden del spomenika, ohranjen pa je tudi tipski betonski nagrobnik, ki prav tako priča o obstoju pokopališča. Tik pod cesto Nova Gorica - Plave (Dolga njiva) je na robu pokopališča še ohranjena pokopališka cerkva, ki pa je že v zelo slabem stanju, saj nima več strehe. V notranjosti kapale je še viden oltar, na stranskih stenah pa so še v dokaj dobrem stanju spominske plošče z napisi

posvečenimi padlim vojakom. Pred cerkvijo je plošča z napisom kdo jo je skonstruiral oziroma gradil. Nad vhomom je napis: CHIESA DI S. LUIGI. Cerkvico in lokacijo pokopališča smo evidentirali in fotodokumentirali.

Damjana Fortunat

268

Naselje: Podbela*Občina:* Tolmin*Ime:* Na lupu (sv. Helena)*Področje:* A*ANSL:* I,2*Obdobje:* rim.*Vrsta dela:* 8

Ob koncu leta 1990 je bil brez vednosti arheologov nedaleč od porušene cerkvice sv. Helene postavljen provizorični zvonik z lesenim ogrodjem, na močnem betonskem podstavku. Za izkop temeljev je bilo seveda krepko poseženo v antičnodobno kulturno plast, ki je bila na tem predelu arheološke lokalitete že prej zelo intenzivna tudi na površini - tod je bilo največ zdrobljene lončenine in opečnih strešnikov. Izkopana plast je bila zasuta k temeljem podstavka, na površini pa je le peščeno nasutje, ki je po zagotavljanju kopača tudi sicer prevladovalo v izkopu. Preveriti tega ni več mogoče. Zvonik so postavili vaščani.

Nada Osmuk

269

Naselje: Podbrežje*Občina:* Maribor*Naslov:* Podbreška cesta 26*Ime:* Kaznilnica*Področje:* Z, UA*Vrsta dela:* 4

Na desnem bregu Drave, v bližini Titovega mostu, stoji nekdanja moška kaznilnica. Značilna peterokraka kaznilniška zgradba je bila dograjena leta 1889. V tedanji Avstro-Ogrski je veljala za eno naj sodobnejših kaznilnic, saj je bila grajena in opremljena v skladu s predpisi o higijskih in drugih razmerah. V stari Jugoslaviji je obdržala svojo prvotno funkcijo. V času NOB so vanjo zapirali antinaciste iz Nemčije, Avstrija, Koroške in udeležence NOB: Ohranil se je trakt v katerem so bili zaprti naši znani revolucionarji, med njimi tudi Josip Broz Tito (Titova celica). Po vojni je objekt uporabljal KPD, po njegovo preselitvi v Dob, pa so se vselile nekatere mariborske delovne organizacije.

Leta 1962 je bila nekdanja moška kaznilnica razglašena za kulturni spomenik prve kategorije. Urbanistični načrt mesta

Maribor iz leta 1978 je sicer predvidel rušitev celotnega objekta, vendar do realizacije ni prišlo. Leta 1991 so nekateri uoprabniki prostorv želeli z večjimi gradbenimi posegi spremeniti prvotno stanje, vendar smo to preprečili. Ponovno smo ovrednotili gradbeno, arhitekturno in zgodovinsko vrednost tega objekta in skupaj s pristojni občinskimi organi odločili, da ga varujemo kot zanjilni arhitekturni spomeni.

Aleš Arib

270

Naselje: Podjelje
Občina: Radovljica
Področje: E
Vrsta dela: 7

Preureditev zidane staje s senikom v stanovanjski objekt na parc. št. 1246 k.o., Bohinjska Češnjica.

Vladimir Knific

271

Naselje: Podkraj
Občina: Ravne na Koroškem
Naslov: Podkraj 10
Ime: Lobas
Področje: E
Vrsta dela: 2

Na osnovi vloge za obnovo stanovanjske hiše nekdanjega renesančnega dvorca, "Lobasove domačije" smo si objekt ogledali in ugotovili, da je lastnik brez našega soglasja zamenjal stara, dvokrilna, lesena, vhodna vrata z novimi, neustreznimi. Prav tako je že zamenjal kamniti tlak v veži prtilčja. Zaradi izjemne arhitekturne vrednosti objekta je potrebno izdelati konservatorski program za prenovo celotne stavbe. Ker pa namerava lastnik v kratkem obnoviti streho smo izdali soglasje za obnovo le te. Sedanje neustrezno kritino, dunajski zareznik mora nadomestiti z lesom, koroškimi skodlami ali opečnim bobrovcem.

Jelka Slalicky

272

Naselje: Podkraj
Občina: Ajdovščina
Naslov: Podkraj 100
Ime: Rizzattijeva vila, poštna postaja
Področje: E
Vrsta dela: 4

Investitor Stane Vidmar iz Studenega št. 2 želi urediti domačijo Podkraj 100, nekdanjo poštno postajo, kasneje predelano v vilo, v gostinjski objekt s prenočišči in razširiti

dosedanjo muzejsko arheološko zbirko. Predvideni sta dve gradbeni fazi. V prvi s revitalizira obstoječi objekt, v drugi pa se ponovno zgradi porušeni vzhodni del hiše ter s tem obnovi izgled, ki ga je poštna postaja imela v Valvasorjevih časih.

V letošnjem letu smo s sondažo tlakov in ostenja ugotovili historični razvoj objekta, kakor tudi ohranjenost elementov oblikovanja iz Valvasorjevih časov. Dosedanji rezultati sondaž kažejo celo vrsto arkad oz. obokov, kar kaže na vpliv notranjske arhitekture in tudi zanikanje Valvasorjeve upodobitve.

V letošnjem letu smo se ukvarjali tudi s prenosom lastništva na investitorja, prejšnji lastnik je bil Gozdno gospodarstvo Tolmin, enota Ajdovščina (kar nam je tudi uspelo) in z izdelavo projektne dokumentacije (PZI, PGD).

Andrejka Ščukovt

273

Naselje: Podljubelj
Občina: Tržič
Ime: Koncentracijsko taborišče
Področje: Z
Vrsta dela: 4,7,8

Akcija ureditve območja spomeniškega kompleksa koncentracijskega taborišča podružnice Mathausna v letih 1942 - 1945, traja že vrsto let. V letu 1991 smo s pomočjo organiziranih javnih del očistili območje. Vsa gradbena dela je izvajalo podjetje "Nigram" iz Križ pri Tržiču, ki ga vodi grad.ing. Janez Avser. Poleg sanacije in prezentacije je bilo območje taborišča tudi omejeno s zasaditvijo žive meje. Najtežji poseg je predstavljala izvedba drenaže in statična sanacija vzhodne in severne stene spominske kleti. Za sanacijo teras se nismo odločili, ker so nam to odsvetovali pirotehnik, na območju je namreč prihajalo do detonacij zaradi globinskih izkopav. Zato smo se odločili teren urediti z nasutjem.

Renata Pamič

274

Naselje: Podnanos
Občina: Ajdovščina
Ime: p.c.sv. Kozma in Damijana
Področje: UA
Vrsta dela: 7,8

V letu 1991 smo izvedli "popravilo" že obnovljene cerkvene strehe na cerkvi sv. Kozme in Damijana v Podbrju. Koncem 70. let je namreč naš zavod obnovil skrlasto streho te cerkve in se pri tem poslužil betonske strešne konstrukcije. Le ta je bila na stiku s severno steno ladje narejena